

Асланова Е. І.,
*студентка освітнього рівня «магістр»,
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»,
Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

РЕГУЛЯТОРНА КОНКУРЕНЦІЯ VS РЕГУЛЯТОРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: УМОВИ КОНВЕРГЕНЦІЇ НОРМАТИВНИХ СИСТЕМ

Як і у сфері регуляторної конкуренції [1], регуляторне співробітництво як результат координації міжнародної економічної політики [2], в тому числі в процесі здійснення стратегічного партнерства [3], насправді призводить до зближення політики між країнами лише за умови дотримання певних умов. Перш за все, цілком очевидно, що ефекти конвергенції можна очікувати лише серед країн-членів співробітництва чи режиму з обов'язковим потенціалом. По-друге, вплив міжнародних інституцій, ймовірно, існує лише на сфері політики, в яких міжнародні інституції мають обов'язковий потенціал, тобто повноваження вводити юридично обов'язкові правила. Таким чином, для виконання цієї умови недостатньо, щоб певна сфера політики підпадала під юрисдикцію установи з обов'язковим потенціалом, а щоб ця організація фактично мала обов'язкові повноваження в цій галузі політики. ЄС є типовим прикладом. Хоча ЄС як наднаціональний інститут має широкі повноваження щодо прийняття юридично обов'язкових правил, його обов'язковий потенціал змінюється не лише у багатьох сферах політики, що знаходяться під його юрисдикцією. Хоча обов'язковий потенціал є досить високим щодо політики на ринку, наприклад, гармонізації екологічних стандартів продуктів, ситуація є досить різною для інших галузей, таких як охорона природи чи екологічні податки.

Щодо механізму регуляторного співробітництва, загальне сподівання полягає в тому, що конвергенція зростає зі ступенем інтеграції країн у міжнародні інститути, і саме це ставатиме дієвим інструментом запобігання практиці використання конкурентних девальвацій [4], які можуть набувати форм прояву валютних воєн [5] і ставати частиною більш всеосяжної політики неопротекціонізму [6-7] як складової політики економічного націоналізму чи економічного патріотизму [8-9], що загострює в результаті глобальні дисбаланси.[10]. Чим більше країн є членами міжнародних інституцій, тим ширше є просторова сфера конвергенції. Чим більше членств у міжнародних організаціях чи режимах має окрема країна, тим більше міжнародних регламентів вона має застосовувати (див. табл. 1).

Ефективність та наслідки регуляторного співробітництва

Критерій	Характеристика
Умови ефективності	Регуляторне співробітництво призводить до конвергенції політики лише серед держав, які є членами тієї ж міжнародної установи з обов'язковим потенціалом. Регуляторне співробітництво призводить до конвергенції політики лише у тих сферах політики, де міжнародні інститути мають обов'язковий потенціал.
Ступінь конвергенції	Конвергенція політики за рахунок регуляторного співробітництва зростає зі ступенем інтеграції національних держав у міжнародні інститути. Конвергенція політики зростає із тим, наскільки регуляторне співробітництво вимагає гармонізації національної політики Конвергенція політики зростає із тим, наскільки міжнародні установи здатні застосовувати свої регуляторні результати.
Рівень конвергенції	Якщо регуляторне співробітництво вимагає повної гармонізації національних стандартів, рівень конвергенції не передбачає суттєвих змін середнього рівня. Якщо регуляторне співробітництво вимагає мінімальної гармонізації національних стандартів, рівень конвергенції передбачає зсув середнього значення.

Джерело: розроблено автором

Ступінь конвергенції в результаті регуляторного співробітництва [12-13] залежить також від обов'язкового потенціалу, який має міжнародна установа. Зазвичай це пов'язано з типом регулювання, зокрема, з типом використовуваної гармонізації. Ефекти конвергенції будуть дуже сильними, якщо політика покладається на повне або мінімальне узгодження національних норм, отже, суттєво обмежує потенціал для внутрішніх тлумачень та відхилень. Однак картина виглядає зовсім інакше, якщо політику визначають менш жорстко. У цьому відношенні можливі різні рівні свободи членів, наприклад, диференційовані нормативні вимоги або взаємне визнання.

Щодо ступеня конвергенції, різні методи гармонізації утворюють шкалу з взаємним визнанням з одного боку та повною гармонізацією з іншого. Далі ми зосереджуємось на загальній та мінімальній гармонізації, тоді як диференційована гармонізація та взаємне визнання не трапляються. Очікується, що диференційована гармонізація матиме аналогічні наслідки, як і повна гармонізація. Єдина відмінність полягає в тому, що не можна очікувати, що це призведе до конвергенції [13-15]. Взаємне визнання як техніка регуляторної співпраці має такі ж наслідки, як і регуляторна конкуренція. Більше того, конвергентний вплив юридичних вимог залежить від спроможності міжнародної установи виконувати юридично обов'язкові правила. Для наступного аналізу рівнів конвергенції та ефектів взаємодії ми припускаємо, що проблем із

правозастосуванням немає, і всі країни повністю відповідають міжнародному законодавству. Інакше неможливо було б отримати будь-які прогнози.

Детально розробивши умови, за яких регуляторне співробітництво призводить до конвергенції національної політики, ми все ще не маємо інформації про рівень конвергенції. Що стосується юридичного зобов'язання, відповідь на це питання в основному залежить від таких факторів, як правила прийняття рішень, інтереси об'єднання та розподіл влади між залученими суб'єктами (як правило, національними урядами), які ініціюють переговори на рівні міжнародних інституцій.

Список використаних джерел:

1. Panchenko V., Reznikova N., Bulatova O. Regulatory Competition in the Digital Economy: New Forms of Protectionism. *International Economic Policy*. 2020. № 1-2 (32-33). P. 49-79.

2. Reznikova N., Ivashchenko O., Panchenko V. Міжнародне співробітництво в сфері економічної дипломатії: досвід КНР крізь призму реалізації політики санкцій // *Spółeczność międzynarodowa w obliczu przemian: ujęcie wieloaspektowe*, Tom 5, A. Kordonska, R. Kordonski (red.), Instytut Nauk Politycznych UWM w Olsztynie. Olsztyn – Lwów, 2020. S. 62-86.

3. Іващенко О.А., Резнікова Н.В. Стратегічне партнерство як нова форма економічної інтеграції: аспекти незалежності ЄС та КНР. *Економіка та держава*. 2015. № 12. С. 6-9.

4. Резнікова Н. В., Луцишин З. О. Конкурентні девальвації у валютних війнах: фінансові протекції неопротекціонізму. *Міжнародна економічна політика*. 2013. № 2 (19). С. 48–65.

5. Іващенко О. А. Валютні війни ХХІ століття в контексті конкурентної боротьби за домінування. *Реструктуризація глобального простору: історичні імперативи та виклики: зб. тез доп. (19 трав. 2016 р., м. Київ) / за заг. ред. В. Г. Ціватого, Н. О. Татаренко*. Київ: ДАУ при МЗС України, 2016. С. 50–52.

6. Bulatova O. V., Panchenko V. G. Neo-protectionism as a challenge to the liberal regulation. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: економіка*. 2018. Вип 16. С. 86-93.

7. Панченко В. Г., Резнікова Н.В. Неопротекціонізм як інструмент усунення внутрішньої суперечності лібералізму. *Ефективна економіка*. 2016. №1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5781>

8. Reznikova N., Panchenko V., Bulatova O. The policy of economic nationalism: from origins to new variations of economic patriotism. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4 (4). P. 274-281.

9. Панченко В. Г., Резнікова Н. В. Регіональні торговельні угоди як інструмент політики економічного патріотизму в контексті інтеграційного неопротекціонізму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2017. Вип. 15. С. 67–71.

10. Іващенко О.А. Глобальні дисбаланси як драйвер трансформації світової валютної системи: полеміка сценаріїв розвитку. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 4. С. 59–66.

11. Ivashchenko O., Reznikova N. Projections of deglobalization in the contemporary international economic relations in the context of the paradigm of globalism. *Bulletin of Mariupol State University. Series: Economics*. 2018. Vol. 15. P. 98-106.

12. Резнікова Н. В., Іващенко О.А. Інтеграційні прояви незалежності: ризики регіональної взаємозалежності в контексті протиріч глобалізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 6. С. 7-11.

13. Резнікова Н.В., Іващенко О.А. Перспективи укладання і потенційні економічні ефекти регіональних торговельних угод в Південно-Східній Азії: аспекти незалежності в контексті нового регіоналізму. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 21. С. 29-34

14. Зварич Р.Є, Резнікова Н.В., Іващенко О.А. Експансіоністські імперативи та детермінанти міжнародної економічної політики КНР. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7286>

15. Zvarych R., Reznikova N., Ivashchenko O. Approaches to identifying the form of china's economic expansion in the context of global economy transnationalization: the commercial expansion case. *Ефективна економіка*. 2019. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>

Афанасьєва Е. Е.,

студентка освітнього рівня «магістр»,

освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»,

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ

СТАЛА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК НОВІТНІЙ ІМПЕРАТИВ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ТА БІЗНЕС ПРОЦЕСІВ

Сьогодні визначення конкурентоспроможності тісно пов'язане з концепцією інклюзивного зростання, яка розглядає, як країни можуть одночасно досягти зростання і збалансувати соціально-екологічні результати в умовах системної екологічної кризи [1], використовуючи потенціал політекономії сталого розвитку [2-3]. Це пояснюється тим, що нестійка екологічна модель і нерівномірний розподіл ресурсів можуть підірвати стабільність зростання і знизити конкурентоспроможність в довгостроковій перспективі. Зрештою, екологізація економічних та бізнес процесів [4] стає імперативом глобального розвитку [5] в контексті визнання за екологічною проблемою першості у нагальності розв'язання зусиллями світової спільноти [6-9], що і продиктовано введенням в термінологічний оборот понять «антиріст», «зелена економіка», «зелене зростання» й впевненого забезпечення їх інструментами реалізації як на мегарівні,

28